

Pårørende:
**FAGLIGHED
OVERSKYGGER
ALT**

For **Christian Holm** – og mange andre pårørende til mennesker i sociale tilbud – er stabilitet og uddannede medarbejdere det allervigtigste, viser ny undersøgelse

FOTO: PRIVAT

#socialpædagog

Jeg hedder Natasja Sander Mortensen, jeg er 39 år gammel og leder af bl.a. Botilbuddet Rødbo under Center for Psykiatri og Handicap på Bornholm. Som leder er jeg meget bevidst om, at jeg har den socialpædagogiske faglighed med mig både i de beslutninger, der skal tages, og i den sparring, jeg har med medarbejderne – men også i de strategier, jeg lægger. For hvis der er noget, der er vigtigt i arbejdet med de borgere, vi har i vores hænder, så er det, at fagligheden er på plads. Så jeg har min faglighed med i alt, hvad jeg laver. Om det så handler om den bedst mulige personalesammensætning, om, hvordan vi skal forvalte de her penge – eller om, hvilke farver vi skal have på væggene, og hvor højt vinduerne skal sidde. Jeg har også min socialpædagogiske faglighed med til ansættelsessamtaler. For én ting er, at du har en kandidat, der på papiret er egnet. Men du vurderer jo det menneske, du sidder over for: Er de i stand til at flytte sig, er de i stand til at reflektere? For det kræver jobbet jo også. X

Kolofon

Udgives af Socialpædagogerne, Brolæggerstræde 9, 1211 København K. Tlf. 7248 6000. sl.dk /// **Ansvarshavende** Forbundsformand Benny Andersen /// **Redaktion** Søren Lauridsen (chefredaktør), sln@sl.dk, Tina Løvbohm Petersen, tln@sl.dk, Malene Dreyer, mad@sl.dk, Jakob Ravn Brinck, jaf@sl.dk, Lea Holtze, hol@sl.dk /// **Kontakt redaktionen** på nyhedsrum@sl.dk /// **Layout** René Hart /// **Korrektur** Tanja Terry /// **Produktion** KLS PurePrint A/S /// **Læserbreve** Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. Vi opfordrer til, at indlæg højst fylder 2.000 anslag, og redaktionen forbeholder sig ret til at forkorte. Læserbreve med injurierende indhold afvises. Indlæg sendes til nyhedsrum@sl.dk /// **Annoncer** Se annonceanimation på socialpædagogen.sl.dk /// **Oplag** 45.000 i perioden 01.07.17-30.06.18 /// **Redaktionen** af 10/2021 er afsluttet 08.10.2021. Næste nummer udkommer i uge 48, 2021 /// **Forsidefoto** Ricky John Molloy /// 78. årgang /// ISSN 0105-5399

Magasinet er 100% fri for skadelige/hormonforstyrrende kemikalier og er certificeret efter verdens strengeste miljøcertificering.

Vi tager ansvar for indholdet og er tilmeldt

Danske Medier OPLAGSKONTROL

22

De pårørende er en ressource, som skal betragtes og inddrages som en aktiv del af borgerens liv

— Elena Rygaard Jacobsen, socialpædagog og leder

PORTRÆT

FOTO: TOR BIRK TRADS

8

Acceptér, at du ikke forstår alt
Hvad gør du i de situationer, hvor du som fagperson er fristet til at give op, fordi du ikke forstår borgeren? Det dilemma vil Marianne Træbing Secher udvikle metoder til at håndtere

16

Faglighed overskygger alt
Som pårørende oplever Christian Holm (tv.), hvordan faglighed er altafgørende for hans datters liv på et bosted. Her insisterer leder Kim Jørgensen (th.) nemlig på, at 80 pct. af personalet skal være uddannede socialpædagoger. Ny undersøgelse viser, at netop faglighed og stabilitet er vigtigst for pårørende til mennesker i sociale tilbud

FOTO: RICKY JOHN MOLLOY

FØLER DU DIG STRESSET?

Husk, at du hos Socialpædagogerne har mulighed for at få råd og vejledning fra en faglig konsulent, som har været igennem et stressvejlederforløb.

Bliv klogere på stress – og læs mere om dine muligheder for at få hjælp på sl.dk/faa-svar/arbejdsmiljoe/stress

REPORTAGE

FOTO: ASTRID DALUM

26

Her kan man være sig selv
På fritidstilbuddet Sommerfuglen bliver alle børn mødt og anerkendt som forskellige, specielle og vidunderlige

4

Faglighed i tal og ord

Frem mod kommunalvalget deler vi socialpædagogers fortællinger om faglighed i deres hverdag

5

Flere skal merituddannes

Aarhus Kommune afsætter nu midler til, at ufaglærte ansatte på sociale tilbud tilbydes merituddannelse

14

Sofa

Ninasofie og Lars bringer hver deres faglighed ind i arbejdet omkring måltidet – men neuropædagogikken er de fælles om

24

Tråden

Må man rette på sin kollega? Det spørgsmål blev flittigt debatteret i Facebook-gruppen Socialpædagog til socialpædagog

34

Springet

FOTO: SØREN KJELDGAARD

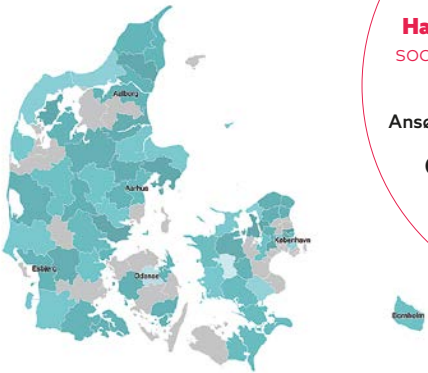
Som pædagogisk konsulent trækker Ann-Marie Lehnkov på sine mange års praksiserfaring som socialpædagog

Se den socialpædagogiske faglighed – i tal og ord

'Jeg er den eneste socialpædagog i min gruppe, resten er sundhedsfagligt uddannede eller uden uddannelse. Og jeg er taknemlig for hver og en, men gud hvor jeg savner at kunne sparre mere pædagogisk om det enkelte individ og ikke tale om det somatiske. Jeg kan føle, at vi svigter de svageste, når vi ikke rummer at se, hvor de er mentalt og kognitivt.' Sådan beskriver en socialpædagog de problemer, det kan give, når kun 57 pct. af de ansatte på sociale tilbud er socialpædagoger.

Se andelen af socialpædagoger der, hvor din arbejdsplads ligger, på sl.dk/danmarkskort, og læs socialpædagogers fortællinger fra hverdagen – både når fagligheden er der, og når den mangler.

Initiativpuljen?

Har du en god idé til et fagligt eller socialt arrangement, der kommer dig og dine kolleger til gavn?

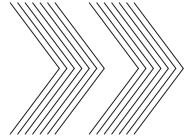
Ansøg nu eller senest den 14. november om

op til 10.000 kr.

fra Socialpædagogernes initiativpulje på sl.dk/pulje

163

socialpædagogiske ledere satte fokus på faglig ledelse med afsæt i deres socialpædagogiske faglighed, da de mødtes på Lederkonferencen 2021 i Nyborg i september.

Noget af det sværeste ved at være plejeforælder er, at man er ret alene om opgaven. Derfor er det så herligt med et fagligt fællesskab som landskonferencen, hvor vi, selvfølgelig med respekt for tavshedspligten, kan mødes og snakke om vores hverdag og vores udfordringer!

Plejefar John Pedersen på Landskonference for familieplejere 2021

FOTO: NILS LUND PEDERSEN

Kommuner vil gøre ufaglærte til socialpædagoger

Aarhus Kommune har i deres budgetforlig for 2022 prioriteret, at ufaglærte ansatte på kommunens sociale tilbud fremover bliver tilbudt meritpædagoguddannelsen, så de kan uddanne sig til socialpædagoger, fordi 'flere uddannede medarbejdere vil styrke det faglige niveau og øge kvaliteten på tilbuddene'. En besked, der vakte glæde hos kredsformand i Socialpædagogerne Østjylland Gert Landergren Due:

– Det er en dagsorden, vi har arbejdet politisk for gennem længe tid, fordi vi har kunnet se, at når man mange steder er under 50 pct. uddannede socialpædagoger på sociale tilbud, har det konsekvenser for den kvalitet, man giver til borgerne. Det har konsekvenser for det faglige miljø på arbejdspladsen, og det gør det sværere at fastholde og rekruttere fagligt kompetente socialpædagoger.

Også Norddjurs Kommune har afsat midler til et fagligt løft af ufaglærte på det specialiserede socialområde via merituddannelsen.

A-KASSEFORSØG

FOTO: COLOURBOX

Jobsøgende socialpædagoger tilfredse

A-kasseforsøget, der giver Socialpædagogernes a-kasse og otte andre udvalgte a-kasser det fulde ansvar for at hjælpe nylidige medlemmer i job, virker efter hensigten, viser ny rapport fra Ram-bøll. Her fremgår det, at 68 pct. af medlemmerne på tværs af de ni a-kasser er tilfredse med deres kontaktforløb. Blandt de øvrige dag-pengemodtagere, som ikke har deltaget i forsøget, ligger tilfredshe-den på 58 pct.

MERIT ER EN KONKRET LØSNING

KENDER DEN ALLEREDE. DESVÆRRE. Den barske sandhed om, at uddannelsesniveaue på jeres arbejdspladser er alt for lavt.

Det er også jer, der mærker, hvor svært det er at rekruttere kvalifi-cerede kolleger. Tallene viser det sort på hvidt: Kun omkring halvde-len af medarbejderne har en socialpædagogisk uddannelse.

Og andelen af ufaglærte er alt for højt til at sikre den faglige kva-litet i indsatserne til de mest udsatte børn, unge og voksne og til mennesker med handicap. Den hyppigste årsag til, at socialtilsyne-ne lukker sociale døgntilbud, er mangel på faglighed.

Det skal vi ændre på. Derfor har vi et helt konkret forslag til, hvor-dan I får flere uddannede kolleger og samtidig får mere kvalitet ind i de indsatser, borgerne får. Det får vi ved at merituddanne mange

'Det er også jer, der mærker, hvor svært det er at rekruttere kvalificerede kolleger.'

af de engagerede og erfarne ufaglærte medarbejdere, der i forvejen findes på området.

Hvis vi gør det, kan vi øge andelen af socialpædagoger på de socialpædagogiske tilbud med 10 procentpoint frem mod 2030. Og faktisk er

det samtidig et godt samfundsregnskab. For godt nok vil det koste 140 mio. kr. pr. år frem til 2027, men til gengæld øger vi arbejdsud-buddet med 500 mennesker. Det vil samlet set forbedre de offent-lige finanser.

Vi går forrest nu med vores konkrete løsning på et stort problem med at skaffe flere uddannede kolleger, og vi holder fanen højt. For vi ved, at faglighed forandrer liv. x

Benny Andersen
forbundsformand

FOTO: RICKY JOHN MOLLOY

FILM

FOTO: PER FREDRIK SKILD

DET ER IKKE SLUT ENDNU

En ny dokumentarfilm 'Det er ikke slut endnu' handler om plejehjemmet Dagmarsminde, hvor man har valgt ikke at arbejde ud fra demensdiagnoser eller medicin. I stedet møder de 11 beboere en særlig behandlingsform inspireret af Florence Nightingales 150 år gamle sygeplejemetode. En behandling, hvor omsorg, kram, nærvær, samtale, humor, øjenkontakt og fællesskabsfølelse er opskriften. Målet er at inspirere til en total ændring i måden, mennesker med demens bliver behandlet på i sundhedssystemet i dag – med et skift fra medicin til omsorg. X

Se filmen på **TV 2 Play**

BOG

Nu er det nok

I bogen 'Nu er det nok' fortæller 11 kvinder i alderen 27 til 70 år, både tillidsrepræsentanter og fra det politiske liv, om det at arbejde med ligeværd og ligestilling. Det er kvinder, som kæmper for ligeværd, når det gælder deres job, mulighed for at få uddannelse, ligeløn og om at få flere fuldtidsstillinger. Det gælder også i forhold til integration. Bogen handler om at inddrage flere med minoritetsbaggrund i TR-arbejdet og om at blive taget alvorligt i det politiske liv og om sexisme og krænkelse. Blandt de medvirkende er byrådspolitikerne Sonja Maria Jensen, Mette Schak Dahlmann, også kendt som 'Murer Mette', sygeplejerskernes formand, Grete Christensen, og Danmarks første ligestillingsminister, Jytte Andersen. X

'Nu er det nok' af journalist Bjarne Henrik Lundis, **Forlaget Sidespejlet, 199 kr.**

Bipolar for begyndere

Hvordan lever man et godt og meningsfuldt liv med en psykisk lidelse? En ny bog 'Bipolar for begyndere' er tænkt som en håndbog for mennesker med bipolar lidelse og for deres pårørende. Bogen er skrevet af mennesker med bipolar lidelse og fagspecialister i fællesskab.

Læs mere om bogen på depressionsforeningen.dk/bipolarbogen/

BOG

Arousal og compassion

Et barn i høj arousal møder du som professionel bedst med compassion. Dvs. med empati, sympati, omsorg og et ønske om at lindre barnets smerte. Det er udgangspunktet for denne bog, hvor Anne-Mette Sohn Jensen gennemgår den grundlæggende teori bag begreberne arousal og compassion og forklarer, hvorfor børn og unge hidser sig op, hvordan du får dem til at falde ned igen – og hvordan du skaber rammer, så de med forfatterens udtryk ikke 'flipper ud' så ofte. Ved hjælp af fire gennemgående cases – fra indskoling, udskoling på en specialskole, en daginstitution og en døgninstitution – viser hun, hvordan du kan omsætte denne viden til pædagogisk praksis. X

'Arousal og compassion' af Anne-Mette Sohn Jensen, **Akademisk Forlag, 299,95 kr.**

PODCAST

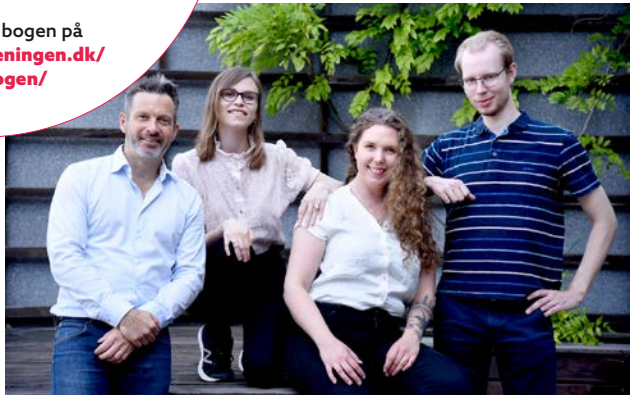

FOTO: AUTORADIO.NU

Autisterne har ordet

Podcasten 'Autoradio' vil give autister en ny stemme i offentligheden. 'Autoradio' er et debat- og underholdningsprogram produceret i samarbejde med autister, som også selv står bag mikrofonen. Et fast gæstepanel bestående af tre mennesker med autisme besvarer spørgsmål fra lytterne. Der er en lytterkonkurrence – og panelet bliver i hvert afsnit udsat for legen 'gæt en autist'. Formålet er at levere tankevækkende underholdning til folk med og uden diagnoser og rykke ved fordommene omkring autisme. X

Læs mere, og lyt med via autoradio.nu

#healthrehab #letsmeetagain

Vil du prøve IBG? Så besøg vores stand på Health & Rehab Scandinavia d. 16.-18. november 2021

Borgerguide.dk

Hun interesserer sig for det, der er svært at forstå. Og nu har socialpædagog **Marianne Træbing Secher** fået forskningsmidler til at udvikle ny teori og metoder til de situationer, hvor man som fagperson føler sig fristet til at give op, fordi man ikke forstår borgeren – og ikke ved, hvad man skal gøre

TEKST
TINA
LØVBOM
PETERSEN
///
FOTO
TOR
BIRK
TRADS

ACCEPTÉR, AT DU IKKE FORSTÅR ALT

Åbent sind

Som menneske og som fagperson har Marianne Træbing Secher altid forholdt sig nysgerrigt til det, hun møder – og altid søgt teoretiske forklaringer på de ting, hun havde svært ved at forstå. »

D

A CORONAKRISEN lukkede landet ned i foråret 2020, var det ikke kun angsten for smitte og sygdom, der ramte os. Det var også en kollektiv følelse af kontroltab. Pludselig stod vi over for en virus, som ingen kendte – og coronasituationen blev et fælles vilkår, der satte en hel befolkning i en form for undtagelsestilstand.

Det eksempel bruger Marianne Træbing Secher til at indlede sin seneste videnskabelige

artikel om begrebet 'mættede fænomener' – en artikel, der handler om, at det ikke er alt, vi kan forstå.

Hun er selv uddannet socialpædagog med mange års erfaring inden for socialpsykiatrien – og underviser nu på efter-videreuddannelsen på VIA i Aarhus. Og så er hun netop blevet tildelt forskningsmidler til en ph.d., hvor hun skal udvikle ny viden og forståelse, der kan give velfærdsprofessionelle handlemuligheder i de situationer, hvor de ikke forstår borgeren eller situationen.

– Coronakrisen er et aktuelt og meget konkret eksempel på en situation, hvor vi faktisk alle var ramt af et mættet fænomen. Et fænomen er kort sagt det, der viser sig – det, der opstår. Den begivenhed, oplevelse og lignende, der er anledningen til, at vi oplever, føler og tænker på en helt bestemt måde. Og under corona var vi alle ramt af et mættet fænomen, nemlig coronakrisen, som vi hverken kunne forstå, beskrive eller håndtere metodisk, forklarer Marianne Træbing Secher.

Kontroltab er en del af livet

Tiden med corona førte med andre ord til, at de fleste af os måtte erkende, at vi pludselig kollektivt stod i en situation, hvor ingen vidste, hvad der ventede:

– Vi måtte acceptere, at vi helt sikkert aldrig kommer til at vide alt om den her virus, og hvordan den påvirker os. Vi var med andre ord udsat for et kontroltab. Og det kan fint sammenlignes med det, som rigtig mange af de mennesker, socialpædagoger arbejder med, oplever, siger Marianne Træbing Secher og fortsætter:

– Mange af de borgere, jeg selv har mødt som socialpædagog i psykiatrien, har oplevet utallige kontroltab i deres liv – præcis som vi nu alle har oplevet det under corona. De har stået uden viden om, hvordan de skulle komme ud af en svær situation, og de

har skullet udholde at leve med al den usikkerhed, der følger med, når man ikke ved, om der kommer en løsning på den situation, man står i.

Hendes pointe med at bruge corona som eksempel er, at man som fagprofessionel kan bruge det som anledning til at reflektere over, hvordan det opleves at føle sig hjælpeløs, afmægtig og ramt på livet. For de mennesker, som socialpædagoger arbejder med, lever med følelsen af være i en udsat situation som en fast del af livet.

Når ord ikke rækker

Som menneske og som fagperson har Marianne Træbing Secher altid forholdt sig nysgerrigt til det, hun møder – og altid søgt teoretiske forklaringer på de ting, hun har svært ved at forstå. Så da hun for

Mod
– Jeg tror på, at man som socialpædagog nogle gange skal have modet til at arbejde uden konkrete mål, siger Marianne Træbing Secher.

nogle år siden på DPU blev præsenteret for den franske filosof Jean-Luc Marion, stødte hun på en teori, hun selv fik lyst til at udforske.

Teorien om mættede fænomener.

– Det var et begreb, jeg dengang aldrig havde hørt om før. Men det gav så god mening. Det med, at man kan opleve noget, der er så mættet med indtryk, at man er ude af stand til at sætte ord på og forklare det. Hvis man fx prøver at genkalde sig en stor og fantastisk begivenhed i sit liv, hvor tiden ligesom bliver ophævet, og man har følelsen af, at man simpelthen ikke med ord kan beskrive det for andre. Det er for stort. Ligesom den panoramaudsigt, man ikke kan fotografere – man skal være der for at få oplevelsen, siger hun og fortsætter:

– Den teori og begrebet mættede fænomener gav mig så meget flashback til praksis og mødet med borgere med psykiske vanskeligheder, som jo nærmest vader rundt i mættede fænomener i deres liv: oplevelser, tanker og et helt univers, som de ikke er i stand til at forklare for andre. Tidligere overgreb, ting, som borgeren oplever i psykotisk tilstand, stemmer – begivenheder, der er afgørende for dem, men som vi som fagpersoner har svært ved at forstå. Det vil jeg gerne udvikle nogle redskaber til at kunne arbejde med.

Samvær uden dagsorden

I den ph.d., som Marianne Træbing Secher snart går i gang med, og som hun har fået forskningsmidler til fra Danmarks Frie Forskningsfond, skal hun bl.a. »»

Kort om Marianne Træbing Sechers ph.d.:

'Mange velfærdsprofessionelle giver udtryk for, at de indimellem bliver afmægtige, fordi de ikke forstår borgeren, de skal hjælpe, fordi borgerens tanker, adfærd eller holdninger i situationen overrasker, overvælder eller forundrer i en grad, der gør, at den professionelle giver op.'

Sådan står der indledningsvis i beskrivelsen af det projekt, Marianne Træbing Secher har fået forskningsmidler til. I sin ph.d. vil hun derfor **udvikle forskellige teorier og metoder, der kan hjælpe fagprofessionelle med ikke at give op**, så de i stedet hjælper borgeren på helt nye måder.

Hun vil bl.a. undersøge, om de videnformer, der anvendes i dag, er tilstrækkelige, eller om der skal åbnes op for andre videnformer.

Projektet **'Coping with certain non-knowledge as windows of opportunity for disempowered professionals in welfare work'** er finansieret af Danmarks Frie Forskningsfond, sagsnr. 1060-00025B.

Marianne Træbing Secher

- 57 år
- Uddannet socialpædagog i 1996
- Har siden taget uddannelse som seksualvejleder, psykoterapeut og bevægelsesterapeut samt en kandidat i pædagogisk filosofi
- Har arbejdet i socialpsykiatrien i flere år, men blev i 2000 tillige selvstændig som psykoterapeut, bevægelsesterapeut samt seksualvejleder
- Har siden 2013 været ansat i VIA, Aarhus Nord, hvor hun underviser på efter-videreuddannelsen, hvor det ofte er socialpædagoger, som tager ekstra moduler bl.a. inden for psykiatriområdet og uddanner sig som seksualvejledere.

Kursskifte
Ifølge Marianne Træbing Secher bør man indimellem prøve at lade være med at forstå alting – og stoppe med at gøre mere af det, der ikke virker.

udvikle forskellige former for teori og metoder, som kan hjælpe til i forhold til at få nye handlemuligheder i netop de situationer, hvor man som velfærdsprofessionel ikke forstår borgeren i situationen eller i det hele taget.

– Mit projekt handler om at udvikle nogle metoder og teorier, der kan hjælpe fagprofessionelle med ikke at give op, så de i stedet hjælper borgeren på helt nye måder. Jeg ved godt, at det kan være grænseoverskridende for fx en socialpædagog at prøve at lade være med at forstå alting, for hvad skal man så dokumentere, og hvad skal man skrive i handleplanen? Men

jeg tror på, at vi nogle gange skal have modet til at arbejde uden et konkret mål, siger hun og tilføjer, at hun med sit projekt forventer et output, som kan bruges i dokumentationsarbejdet, men ikke som vi kender det i dag.

Man mister fornemmelsen

Marianne Træbing Secher tager ofte afsæt i de situationer, hvor man som fx socialpædagog når det punkt, hvor man er tæt på at smide håndklædet i ringen.

– Mange socialpædagoger har oplevet at stå i situationer, hvor man er tæt på at give op, fordi man sim-

SIKRE TRYGHED FOR BØRN/ BORGERE, PERSONALE, FORÆLDRE OG LEDELSEN

Faglig opkvalificering i lovgivning om magtanvendelse samt praktisk kunnen i *Skånsom magtanvendelse* - uden smerte og med fokus på relationen.

Kurset er kort og brugbart dermed kan medarbejderne huske og forstå relevant lovgrundlag og fysisk kunnen - også 3 måneder efter kursus. Der vil være plads til spørgsmål, dialog om pædagogik og mine løsningsforslag på tilgange i jeres hverdag.

Undgå unødvendige og ødelæggende konflikter, ikke overholdt struktur, ødelagte relationer, skærpet tilsyn, stress, sygdomsmeldinger og stor personaleudskiftning.

Gør som over 1000 af dine kollegaer

Modsat andre udbydere, har jeg over 20 års praktisk erfaring som pædagog og leder. Jeg ved præcis, hvilke konflikter og følelser man daglig står i som pædagog og lærer. Og derfor kan jeg hjælpe med endnu større kompetence og færdigheder.

Magt & Omsorg
v/ Niels Bräuner
Ledelses- og Pædagogisk konsulent

Læs reportagen fra kurset
i Folkeskolen nr. 15

KONTAKT MIG IDAG FOR MERE INFORMATION!

Magt & Omsorg

v/ Niels Bräuner

tlf. 27260626

niels@magtogomsorg.dk

magtogomsorg.dk

pelthen synes, at man har prøvet alt – metoder, tilgange, supervision osv. – men hvor intet af det virker. Jeg hører det også ofte fra de studerende, jeg underviser på efter-videreuddannelsen, når de fx siger: 'Vi har prøvet alt. Vi har relationen. Men jeg forstår simpelt hen ikke den borger, jeg prøver at hjælpe.' Men når vi ikke forstår borgerne, så er der en risiko for, at der opstår afmagt, siger hun.

Fra Marianne Træbing Secher lyder en del af forklaringen på den problematik, at man som fagperson nogle gange mister fornemmelsen af, hvordan de, borgerne, oplever virkeligheden.

– 'Lad os drikke en kop kaffe', siger man måske til en borger, som vægrer sig. Men hvad nu hvis den pågældende borger har oplevet noget, der gør, at kaffen opleves som forgiftet? Og hvad nu hvis den borger, som man gerne vil have til at svare på, om sengetøjet skal vaskes, befinder sig i en virkelighed, hvor han skal bekæmpe alle mulige fjender? Eller den beboer, man gerne vil have til at flytte værelse, ser farlige slanger i det mønster, der er på gulvet?

Tæt på at give op

Men i stedet for at give op skal man indimellem prøve at lade være med at ville forstå alt, lyder hendes anbefaling:

– Måske er løsningen at lade være med at gøre mere af det, der ikke virker. Måske er løsningen ikke at gøre noget. At have modet til bare at være der og forholde sig åbent til, hvad der måtte ske, uden at have en forkromet plan for borgeren, siger hun og uddyber sin anbefaling:

– Vi er skolet i, at vi skal kunne forstå, før vi handler. Men måske skal vi nogle gange også have modet til at turde agere i tomrummet uden at sætte en masse konkrete mål for, hvad vi vil opnå med borgeren. Dette kan måske også give borgeren en pause fra krav om konstant udvikling – eller retten til integritet i forhold til eget liv tilbage, siger Marianne Træbing Secher og nævner to konkrete bud på metoder til at gå den vej:

– Der er fx 'Åben dialog', hvor man arbejder uden et mål for samtalen, og 'Kontakt-Ø', som de anvender på bo- og aktivitetstilbuddet Sølund som en metode til at arbejde med en-til-en-samvær uden krav og forventninger. Begge er metoder, hvor man har fokus på at være sammen med borgeren uden at have et fast mål. Hvor det mere handler om bare at være til stede. ×

Ninasofie Rasmussen, ergoterapeut på Blindecener Bredegaard, hvor hun også er klinisk underviser for de studerende.

Lars Kongso, socialpædagog på Blindecener Bredegaard, hvor han bl.a. arbejder med musik og pædagogik.

» Vi har en neuropædagogisk tilgang til måltidet

» **Ninasofie:**

Mange af de vanskeligheder, man har i sit liv, kommer ofte til udtryk ved måltidet, fx en fysisk funktionsnedsættelse. Og har du en trist dag, vil det også kunne mærkes, når du sætter dig til bords, at der er et eller andet galt.

» **Lars:**

Vi bruger måltidet som en mulighed for at opnå og vedligeholde sociale færdigheder. Det skal gerne være en god oplevelse, hvor man føler sig socialt inkluderet, når man spiser sammen. Og så er måltidet med til at sætte en struktur på dagen.

» **Ninasofie:**

Vi arbejder tæt sammen, vi sidder ved det samme bord – men vi har forskellige fagligheder, hvilket kommer frem, når det handler om vores syn på det gode måltid.

» **Lars:**

Det handler om at lave et miljø, hvor der er ro, stemning og trivsel. Vi går meget op i, hvem der sidder med hvem, så man kan have det hyggeligt, mens man sidder og spiser. Men vi går lige så meget op i, hvad den enkelte magter både socialt og sundhedsfagligt.

» **Ninasofie:**

Jeg er fx meget opmærksom på borgerens udgangsposition. Det kan være, om fødderne er i gulvet, om spændingen i kroppen er tilpas, og om borgeren sidder godt og har den rette støtte til at synke.

» **Lars:**

Forståelsen af, hvad der egentlig foregår, når hele det her synkeapparat går i gang, er jo ikke med i min uddannelse. Og den viden har jeg også brug for, når jeg på en kvalificeret måde vil indgå i en faglig snak om det at spise.

» **Ninasofie:**

Det er også vigtigt at kunne spise sin mad trygt og sikkert. Har man først haft nogle dårlige oplevelser med at få noget galt i halsen, kan det føre til, at man måske helt holder op med at spise bestemte ting. Det giver nogle trætte mennesker, som ikke får det optimale ud af deres dag, fordi de ikke er blevet ordentligt ernæret.

» **Lars:**

Vi havde en borger, som elskede æbler og den sprøde lyd ved at tage en bid af æblet. Det var en stor sanseoplevelse for ham. Men han var en af dem, der fik gentagne lungebetændelser, fordi han ikke kunne synke ordentligt. Så vi måtte tage æblerne helt fra ham. Her traf jeg en beslutning på hans vegne, som forringede hans livskvalitet og hans mulighed for at få det æble, som han gerne ville have.

» Vi bruger måltidet til at træne borgernes sociale færdigheder

» **Ninnasofie**

Magtanvendelser og selvbestemmelse har ikke fyldt særlig meget hos mig før. Men jeg er da blevet mere opmærksom på, at hvis jeg griber ind, så er det jo en magtanvendelse, og så rører jeg jo ved selvbestemmelsesretten. Det kræver mod.

» **Lars:**

Det handler jo om livskvaliteten og om retten til selvbestemmelse sat over for omsorgspligten. Når vi har med borgere at gøre, som ikke selv kan sige fra – ja, så har vi jo at gøre med en magtanvendelse. Den slags etiske overvejelser er jo ikke noget, man skal køre på synsninger, men noget, man skal tage en faglig drøftelse om.

» **Ninnasofie**

Jeg er altid bevidst om det ansvar, jeg står med, når jeg skal fratage nogen muligheden for at spise nogle bestemte ting. Masser af undersøgelser viser jo, at livskvaliteten forringes, når vi overgår til fx blendet mad.

Har du en særlig relation til en borger, kollega, din leder eller en anden i dit arbejdsliv, som du gerne vil fortælle om, så skriv til: nyhedsrum@sl.dk

Pårørende:

Faglighed overskygger alt

Stabilitet i personalegruppen og uddannede medarbejdere.

Det er dét, pårørende mener er allervigtigst for at sikre høj kvalitet i sociale tilbud, viser ny undersøgelse. Desværre er der for få med den fornødne faglighed, og det skal der gøres noget ved, mener ekspert og organisationer

TEKST
LEA
HOLTZE
///
FOTO
RICKY
JOHN
MOLLOY

NU LETTER NAJA, udbryder Christian Holm med et smil og ser på uret, der viser 12.10.

Naja er Christian Holms 33-årige datter. Som barn blev hun ramt af en voldsom epilepsi og fik senere også stillet diagnoserne autisme og ADHD. Derfor bor hun i dag på et bosted. Og lige nu er hun på vej på ferie med en af de ansatte.

– Naja stråler. Ja, hun skraldgriner faktisk, når hun fortæller om alt, hvad hun oplever. Det er en meget forandret datter, vi har fået. Og det skyldes, at fagligheden absolut er på plads. Og sådan

skal det være. Personalet på bostederne skal være fra øverste hylde, siger Christian Holm.

Sådan har han imidlertid langt fra altid oplevet, at det var.

Christian Holm fortæller om dengang, folkeskolen stillede en container op i skolegården for at undervise Naja der, fordi man ikke havde et bedre tilbud til hende. Om udmattende kampe med kommunen, der på et tidspunkt foreslog det lokale plejehjem, men ændrede det til et psykiatrisk hospital, da Naja skulle flytte hjemmefra. Og om forglemmelser, forråelse og mangel på faglighed.

»»

Kvalitet
Høj faglighed er noget af det vigtigste for pårørende, viser ny undersøgelse. Den faglighed har Christian Holm (tv.) og hans datter omsider fundet på bostedet OAS Huset, som socialpædagog Kim Jørgensen (th.) er leder af.

Alt sammen oplevelser, Christian Holm har samlet i bogen 'Mellem to stole', som han udgav i år for at give sine 33 års dyrt købte erfaringer videre til andre pårørende og fagfolk.

– I dag er mine skuldre begyndt at sænke sig, men de kommer aldrig helt ned. Jeg føler mig af og til som Hamborg efter afslutningen af 2. verdenskrig. Helt udbombet, fortæller Christian Holm, der i 2020 fik tilkendt 'tab af erhvervsevne', ligesom hans hustru syv år forinden gik på førtidspension.

– Som pårørende er det vigtigt at komme derhen, hvor man har tillid. Det har vi i dag, fordi Naja bliver mødt med forudsigelighed og tryghed. Socialpædagogerne ved, hun skal have adspredelse og nogle gange skærmes med hørevern. De ved, at hun ikke forstår ironi, og at deres kropssprog skal være tydeligt for, at hun ikke bliver forvirret og dermed frustreret, siger han og fortsætter:

– I det arbejde er der behov for faglighed. Og på det specialiserede område er det socialpædagoger, der er brug for. Så kan du lægge talent og menneskesyn oven i det.

Faglighed og stabilitet
Dermed står Christian Holm samme sted som mange andre pårørende. En ny undersøgelse blandt pårørende til mennesker i sociale tilbud viser, at der er en klar sammenhæng mellem de pårørendes opfattelse af de ansattes faglighed og tilbuddets kvalitet.

I undersøgelsen, som Socialpædagogerne står bag, svarer 405 pårørende på, hvordan de oplever kvaliteten og fagligheden af de socialpædagogiske tilbud, som deres pårørende modtager. De er bl.a. blevet bedt om at vælge, hvad de mener er vigtigst for at sikre høj

kvalitet på sociale tilbud. Her peger flest på en 'stabil gruppe af ansatte med få vikarer og udskiftninger', og 'at de ansatte har en specialiseret uddannelse til at arbejde med målgruppen' (se grafik på side 18).

En fortvivlet kamp
At de pårørende vægter faglighed så højt, overrasker ikke Ida Schwartz. Hun er lektor, cand.psych. og ph.d. i socialpædagogik på Center for Anvendt Velfærdsforskning på UCL og en del af en forskningscirkel, der arbejder for at styrke fokus på pårørendesamarbejde på grunduddannelserne.

Hun ser de pårørendes svar som et udtryk for, at de i kampen mod 'systemet' ikke har følt sig forstået eller taget vare på.

– Området har været nedprioriteret voldsomt, og rigtig mange forældre har kæmpet en fortvivlet kamp for at finde et sted, hvor deres barn kan føle sig hjemme, blive udfordret på den rigtige måde og være en del af et fællesskab. Så det at møde nogen, der ved noget om de vanskeligheder, som deres barn har, er selvfølgelig enormt vigtigt for dem. Ikke-uddannede kan være gode og dygtige. Men selvfølgelig er det et område, man skal have viden om, siger Ida Schwartz.

Desuden hører det med til de pårørendes forståelse af faglighed, at personalet også er interesserede i at forstå de pårørendes perspektiv og inddrager dem i at finde løsninger, vurderer hun.

– Der er sket et markant skift fra, at pårørende førhen nærmest fik at vide, at de skulle glemme deres børn, for dem havde man anstalter til at tage sig af. I takt med at mennesker med handicap har fået ret til et liv som alle andre – med familie, relationer og »»

netværk – ser man også, at pårørende spiller en helt anden og livs-lang rolle, forklarer Ida Schwartz.

Dybt bekymrende

De pårørendes svar overrasker heller ikke formand for Autisme-foreningen Kathe Johansen.
– Som pårørende kan man mærke det, når man møder personalet og fortæller om sine bekymringer – uanset om ens barn er syv år eller 57. For hvis du møder en, der har fagligheden i orden, bliver du mødt anerkendende. Du bliver ikke negligeret, og det giver en tro på, at dit barn heller ikke gør, siger hun.
Desværre oplever Kathe Johan-sen, at der er sket en afspecialisering inden for socialområdet gennem flere år og dermed en udvanding af fagligheden mange steder.

– Socialpædagoger er hamrende dygtige, men de har ikke rammerne til at udfolde sig, fordi de er for få. Og det er dybt bekymrende, for faglighed er bare altoverskygende vigtig i samarbejdet om et levet liv, siger hun.

Krav om uddannelse
Samme billede tegner de pårørende i den nye undersøgelse. Kun 54 pct. af dem er enige eller helt enige i, at ’de ansatte har den fornødne faglighed’.
Den seneste opgørelse fra Socialpædagogerne viser da også, at kun godt hver anden medarbejder på sociale tilbud er socialpædagog, og op mod hver fjerde er ufaglært. Derfor arbejder forbundet for, at der indføres et uddannelseskrav på socialområdet: På

Faglig indsigt
Alle borgere i OAS Huset har store udfordringer i deres liv, og det kræver socialpædagogisk indsigt, siger stedets leder, Kim Jørgensen.

socialpædagogiske arbejdspladser skal de ansatte være socialpædagoger. Det skal være en forudsætning for at kunne godkende og drive opholdssteder og døgntilbud for børn og unge og botilbud til voksne. Og ansættelse af andre fagligheder skal ske på baggrund af en konkret faglig vurdering.

Det krav bakker to ud af tre af de pårørende op om. En af dem er Christian Holm.

Gør mig ked af det
Han mindes selv, da han spurgte til pædagogikken på det psykiatriske hospital, hans datter var blevet visiteret til som 23-årig

Hvis du møder en, der har fagligheden i orden, bliver du mødt anerkendende. Du bliver ikke negligeret, og det giver en tro på, at dit barn heller ikke gør.

Kathe Johansen, formand Autismeforeningen

– og fik at vide, at her skulle de ikke have pædagoger ansat, da de mente, at billet-sælgeren fra færgen var dygtigere.
Og han husker, hvordan hans datters epilepsi og funktionelle anfaldslidelse PNES tog til med rår og kramper i de to år, hun boede der.
– På et tidspunkt var hun uad-reagerende over for en ikke-uddannet ansat. Det endte med, at hun fik en voldsdom. Jeg er sikker på, at hændelsen ikke var sket, hvis det havde været en socialpædagog. Da hun blev visiteret til et bosted og flyttede fra det psykiatriske hospital, var hun en smadret person. Det tog tre år at bringe hende tilbage, og først nu, syv år senere, er hun stort set ude af al den medicin, de fyldte hende med, fortæller han.

På bostedet mødte han i den tidlige periode på et tidspunkt medarbejdere, der sad med vat i ørerne, fordi hans datter lå og bankede hænderne i gulvet, mens hun råbte uafbrudt og havde gjort det i to timer. Det var også i denne periode, at Naja blev udsat for en af de værste magtanvendelser, Christian Holm husker.

Specialisering
I OAS Huset kommer alle medarbejdere på specialiseringskursus i relevante faglige metoder. Det sikrer, at alle står på samme platform af viden og metoder.

– Medarbejderen var tømmer og manglede den pædagogiske værktøjskasse, når hun var kørt op i arousal. Det gjorde mig ked af det, for jeg kunne jo ikke gøre noget ved det, siger han.

Faglighed nok
Andelen af pårørende, der har oplevet, at fagligheden ikke var tilstrækkelig, varierer mellem forskellige typer af socialpædagogiske tilbud. Mens det er 15 pct. af de pårørende til anbragte børn og unge, der mener, at kvaliteten er dårlig, er det blandt de pårørende til en voksen med sindslidelse, der bor på et bosted, helt op mod hver tredje.
Det skyldes bl.a., at socialpsykiatrien i dag rummer borgere, der i perioder bliver rigtig syge, men enten ikke får lov at blive indlagt eller bliver udskrevet alt for hurtigt, mener Mia Kristina Hansen, socialpædagog og formand for Sind.
– Så opstår der situationer, hvor de her mennesker er til fare for sig selv eller andre. Det medfører, at personalet sygemelder sig, og så er vi inde i den onde spiral med mange vikarer og ingen kontinuitet i fagligheden. Det har jeg selv oplevet, fortæller Mia Kristina Hansen, som tidligere arbejdede på Lindgården, hvor en kollega blev dræbt.
– Vi blev beskyldt for ikke at være klædt godt nok på fagligt. Og jeg blev så vred, for vi havde høj faglighed, men vi var ikke nok uddannede til, at den kunne udspille sig, siger hun.

Den kritik deler Kathe Johansen fra Autismeforeningen.
– Ledelsen har et ansvar for at lytte til de pårørendes perspektiv, men det har politikerne også. Og jeg er enig i, at der skal være krav om uddannelse i sociale tilbud – frem for som i dag, hvor du kan hyre hvem som helst til at

UNDERSØGELSE

Sådan gjorde vi

Pårørendeundersøgelsen er gennemført af Userneeds for Socialpædagogerne. Alle besvarelser er indhentet i juli 2021. I undersøgelsen har 405 nære pårørende (dvs. forældre, børn, søskende eller venner, der ofte besøger borgeren på tilbuddet) svaret på, hvordan de oplever kvaliteten og fagligheden af de socialpædagogiske tilbud, som deres pårørende modtager.

I den pårørendeundersøgelse, Userneeds har gennemført for Socialpædagogerne, svarer deltagerne bl.a. på følgende spørgsmål:

Hvilke af disse elementer mener du er vigtigst for at sikre høj kvalitet i det tilbud, hvor dit familiemedlem/din ven bor? (Vælg op til tre svarmuligheder).

pas på mennesker med svære udfordringer. Selvfølgelig findes der dygtige ikke-uddannede. Men der var jo ikke noget forgjort i at tilbyde dem en merituddannelse, siger hun.

Det rette menneskesyn

Tilbage hos Christian Holm lykkes det omsider at finde et nyt bosted til Naja. Men efter et år kom det tilsynet for øre, at bl.a. stedets ikke-uddannede leder havde sendt krænkende SMS'er om hans datter til private mobiltelefoner, ligesom Christian Holm blev bekendt med, at hans datter var blevet omtalt i ekstremt nedladende vendinger.

Medarbejdere og leder blev enten fyret eller bortvist og erstattet med uddannet personale. Og stedet fik både nyt navn, ny tilgang og en ny godkendelse fra tilsynet – med socialpædagog Kim Jørgensen ved roret.

– Hos os skal 80 pct. af personalet være uddannede socialpædagoger. Og så er medarbejdernes menneskesyn noget af det vigtigste – dvs. at de forstår, at vi er et tilbud om støtte, ikke styring, af mennesker. Vi har ikke magten over dem, men skal have et samspil med borgerne, der kan hjælpe dem, siger han.

Desuden arbejder Kim Jørgensen og personalet systematisk med at dokumentere deres arbejde for dermed at kunne evaluere, hvad der virker – og hvad der ikke gør. Og så kommer alle medarbejdere på et tidages specialiseringskursus i bl.a. metoderne low arousal og TEACCH (Treatment and Education of Autistic and related Communication handicapped CHildren, red.).

– Det sikrer, at alle står på samme platform af viden og metoder, som er kendte komponenter i arbejdet med personer med

autisme. Dertil kommer forståelsen for de individuelle behov, som når Christians datter bliver forvirret af mange ord og derfor har brug for at få dagligdagen skitseret med piktogrammer, siger Kim Jørgensen.

Faglighed koster

Kim Jørgensen er bevidst om, at der følger en regning med både uddannet personale og efteruddannelse. Men den regning er han mere end villig til at betale.

– Alle vores borgere er normeret til 1:1-støtte døgnet rundt og har store udfordringer i deres liv. Den opgave skal man simpelthen have socialpædagogisk indsigt for at løfte. Selvfølgelig er et eksamensbevis ikke et kvalitetsstempel i sig selv, og vi har også et par medhjælpere, der løfter opgaven rigtig fint. Men når man diskuterer pædagogik og tilgange, kræver det en vis baggrundsviden. Ligesom jeg har svært ved at se, hvordan jeg som leder skulle kunne sparre og sætte retningen uden selv at være socialpædagog, siger han.

Derudover er det selvfølgelig helt afgørende at lytte til de pårørende, som kender deres børn allerbedst, tilføjer Kim Jørgensen.

Christian Holm og hans hustru samarbejdede bl.a. med stedet om Najas daglige telefonkontakt til dem, som i perioder kunne løbe op i 30 opkald. I dag har hun faste telefontider af en times varighed

Lyt dig klogere på low arousal

I Socialpædagogernes podcast om low arousal fortæller psykolog Bo Hejlskov Elvén om metoderne bag – og socialpædagog Marlene Snabe deler sine erfaringer med at bruge low arousal i praksis.

Find den på din foretrukne podcastapp

Behov

Det er vigtigt, at medarbejderne i OAS Huset har viden om og forståelse for borgernes individuelle behov, fortæller leder Kim Jørgensen. Det kan være, at en borger bliver forvirret af mange ord og derfor har brug for at få dagligdagen skitseret med piktogrammer.

Struktur

Christian Holm og hans hustru har et tæt samarbejde med OAS Huset om bl.a. datterens daglige telefonkontakt til dem. I dag har hun faste telefontider – en tilpas struktureret model for hende.

hver dag – en tilpas struktureret og forudsigelig model for hende og en lettelse for forældrene.

– I starten var det selvfølgelig hårdt for os, fordi har hun det nu godt i de timer, hvor hun ikke kan ringe? Så er vi tilbage til tilliden. Tilliden til, at vores guld er i de rette hænder. ×

Christian Holm og hans hustru ønsker ikke, at deres datters rigtige navn bliver nævnt. Derfor omtales hun, ligesom i bogen 'Mellem to stole', som Naja. Redaktionen kender hendes virkelige identitet.

Tryghed
Som pårørende oplever Christian Holm, at hans datter Naja bliver mødt med forudsigelighed ved, at socialpædagogerne visualiserer og strukturerer hendes hverdag.

KL's reaktion

Læs, hvordan KL forholder sig til undersøgelsen, på socialpaedagogen.sl.dk

DELTA PLAN
online vagtplan

En kæmpe lettelse for dem der styrer vagtplanen

Vagtplan

Timebank

Ferieregnskab

Tildel vagt

Enkel og overskuelig vagtplan

Brugervenligt system
Indbygget ferieregnskab
Styr på overarbejdstimerne
Hurtig fordeling af ledige vagter
Indbygget kommunikation & Udtræk til løn

Årligt abonnement

kr. 2.088,-

Prisen dækker 40 medarb. pr. år
(=kr. 53,- pr. medarb. pr. år!)

DELTA PLAN®
online vagtplan

Bestil gratis og uforpligtende prøveperiode
www.deltaplan.dk - Tlf: 46 93 39 04

Se verden gennem de pårørendes briller

Forståelse for den pårørendes perspektiv skaber grobund for et godt samarbejde og giver således mulighed for at skabe bedre rammer for borgerens liv. Det mener socialpædagog og leder **Elena Rygaard Jacobsen**, som har gennemført uddannelsen i pårørendesamarbejde

TEKST
MALENE
DREYER
///
FOTO
RICKY
JOHN
MOLLOY

— **D**E PÅRØRENDE er en ressource, som skal betragtes og inddrages som en aktiv del af borgerens liv.

Sådan lyder det fra Elena Rygaard Jacobsen, afdelingsleder på Bostedet Chr. X's Allé.

For et par år siden tog hun uddannelsen i pårørendesamarbejde. Den viden, hun fik, har hun taget med ind i sin lederrolle. Først og fremmest blikket for den pårørende som andet og mere end 'pårørende'.

— Her står et menneske over for mig, en mor, en far, en søster – ofte en forælder, som bærer på en stor

sorg over at have et handicappet barn. Et barn, som måske resten af sit liv skal være i systemets varetægt. Jeg er ikke i tvivl om, at den forståelse giver et mere nuanceret perspektiv, der gør samarbejdet nemmere, siger Elena Rygaard Jacobsen.

Perspektivet gav hende også en forståelse for, at det ikke kun er en borger, der flytter ind på botilbuddet. Det er en hel familie, som møder et nyt kommunalt system. Et system, som socialpædagoger og andre professionelle kender og for-

Læring
Elena Rygaard Jacobsen har gennemført en uddannelse i pårørendesamarbejde.

står, men som er fremmed og svært at navigere i for de pårørende.

— Vi taler ikke altid det samme sprog. Som socialpædagoger taler vi selvfølgelig om et system, vi er uddannet til, men som de slet ikke kender til. Denne her verden kan godt opfattes som et virvar – ligesom når jeg går i banken, og de snakker om aktier og obligationer – et system, som jeg ikke er uddannet i.

Ny viden og nye vinkler

En snak med en pårørende kan åbne for viden om eller nogle vinkler på en beboer, som personalet ikke har opdaget før. Når man får en forståelse for den hverdag og de rammer, borgeren er vant til hjemmefra, kan det give inspiration til, hvordan botilbuddet kan forme sig.

— Det kan gøre os mere fleksible og bedre i stand til at imødekomme borgeren, siger Elena Rygaard Jacobsen og giver et eksempel:

— Det kan fx være, at man har en fredagsrutine, hvor man er vant til at sidde sammen i sofaen og se en film og drikke en kop te. Med den viden kan vi skabe en ramme, der er mere familiær. Det er ikke altid, man kan opfylde ønsket, men det kan i hvert fald komme op til overvejelse, om der er mulighed for at gøre det. Om ikke andet så få frem i lyset, at den praksis er forskellig fra botilbuddets fredagstraditioner, hvor man måske altid drikker kaffe.

Tag dialogen

I mødet mellem den professionelle og den pårørende er der somme tider modstridende ting på spil. Socialpædagoger er orienteret mod proces og udvikling og har både struktur i hverdagen og arbejdsgange på botilbuddet for

Dialog
På Bostedet Chr. X's Allé er der i hverdagen en tæt dialog mellem medarbejderne og bostedets pårørenderåd.

øje – det har den pårørende ikke nødvendigvis. Så når socialpædagogen fx er optaget af, at en borger er ved at lære selv at tage tøj på, er det ikke så vigtigt, at han får to forskellige sokker på. Men når mor kommer og henter sin søn, bliver hun ked af, at han ikke er klædt pænt på til familiebesøget, forklarer Elena Rygaard Jacobsen:

— Morens fokus er mere på, at hendes søn er præsenteret til familiemiddagen, for hvor er det rart, at vi er sammen!

Forståelsen for de to forskellige perspektiver er vigtig for et samarbejde, mener hun og opfordrer til,

at man bruger dialogredskaber til at sikre, at man får taget de snakke om, hvordan man møder hinanden. Og at man bruger sin faglighed i mødet til at aflæse: 'Hvad har den pårørende brug for fra mig?'

Stabilitet er afgørende

For Elena Rygaard Jacobsen er det 100 pct. genkendeligt, at en stabil personalegruppe er det vigtigste for de pårørende. At de ved, at personalet kender og forstår deres nære, og at de ved, hvem de kan få fat i, når de ringer, og oplever, at er der styr på ugens fødselsdag, eller hvem der skal komme i weekenden.

Det sagt er opgaven langt fra altid let og gnidningsfri, understreger Elena Rygaard Jacobsen. Det kræver stort fokus og øvelse at få det gode pårørendesamarbejde op at køre – og man skal kunne erkende, at indimellem fejler man.

— Jeg ser det som en proces – som et samarbejde, vi konstant øver os i, men hvor vi ikke er perfekte. Jeg har jo selv eksempler på, hvor dialogen ikke er gået perfekt, fordi jeg ikke fik forberedt mig godt nok med det, jeg ellers ved fra uddannelsen. ×

Her står et menneske over for mig, en mor, en far, en søster – ofte en forælder, som bærer på en stor sorg over at have et handicappet barn.

— **Elena Rygaard Jacobsen**, socialpædagog og leder

Har du brug for hjælp til at komme videre med et fagligt problem?

Bliv en del af vores fælles Facebook-hjerne på **Socialpædagog til socialpædagog**

SOCIALPÆDAGOG TIL SOCIALPÆDAGOG

MÅ MAN RETTE PÅ HINANDEN?

Forestil dig, at din kollega håndterer en situation med en borger på en måde, som du – med dine faglige briller – oplever er uheldig. Er det så en del af dit job uopfordret at påpege, hvad du synes om håndteringen? Er det faglig feedback, eller er det utidig indblanding?

Det spurgte redaktionen medlemmerne om i Facebook-gruppen Socialpædagog til socialpædagog. Vi bringer her et udpluk af debatten:

Britt Bohm Schlütter
Ja, men på en ordentlig måde og kun med faglig undren. Stil nysgerrigt spørgsmål, det er måden, vi udvikler vores fælles faglighed. 😊

Sara Venø Ahm
Vi kan jo alle blive klogere hver dag. Selvom du måske synes, din kollega handler 'forkert', så kan det jo sagtens være, at han/hun har argumenterne i orden, hvis du går i dialog om håndteringen. God kommunikation er altid vejen frem. Er den intakt, tager ingen skade af at blive udfordret på deres faglighed. Det gør os, i min optik, kun dygtigere.

Louise BG
Ja, men ikke foran borgeren – så mister den irttesatte kollega autoritet. Jeg arbejder et sted, hvor vi har for vane lige at trække kollegaen til side – fx ved lige at sige 'hey, jeg skal lige vise dig noget/har lige brug for din hjælp' – eller vente med at italesætte det, der er problemet, til når vi har fx fået de unge i seng.

Lone Albøge Nymark
Man må undres på kontoret, hvor der ingen borgere er! 😊 Ellers kan man høre sin kollega, om han eller hun vil have et skift, det gør vi meget på min arbejdsplads for at hjælpe hinanden og aflede borgerne.

Mikkel Visby
Hvorfor er det, at borgeren eller barnet ikke må opleve, at pædagoger også kan være uenige? Der kan selvfølgelig være helt specifikke målgrupper, hvor det vil skabe en usikkerhed hos borgeren, hvis de oplever en uenighed blandt de mennesker, der skal passe på dem. Men for langt størstedelen af de mennesker, 'vi' arbejder med, vil det formodentligt tilføre noget positivt, at de ikke altid møder en enig mur eller en flok pædagoger, der kun kan tale om ting bag en lukket dør. Hvorfor må en borger ikke opleve, at pædagoger også taler sammen og kan være uenige, uden at det medfører skænderier eller uvenskab?

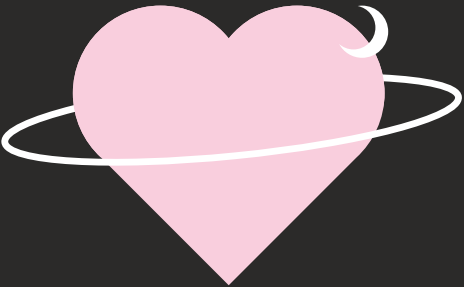
Anne Bech Sørensen
Hvis man udelukkende retter på kollegaen, giver man ikke kollegaen mulighed for at reflektere over egen handling. Hvis man i stedet beder kollegaen redegøre for bevæggrunde for hans eller hendes handling, giver man plads til det. Hvis kollegaen herefter er fastlåst, ville jeg give mit blik på sagen og spejle kollegaen.

Din kommentar ...

læs for livet.

GYLDENDAL

Er du – eller én, du kender - ordblind, men vil gerne læse højt? Nu har vi skabt **fire fantastiske billedbøger** med let tekst, så alle kan være med. Også den usikre læser eller større søskende.

Læs for Livet er gået sammen med **Ordblindeforeningen** og **forlaget Gyldendal**, fordi vi elsker højt-læsningsstunder og ved, hvilken forskel de gør. Højt-læsning giver **dejlige oplevelser**, der sidder i krop og sind **resten af livet**. Og de er med til at sørge for, at skolen bliver en god oplevelse også.

Find **bøgerne** på biblioteket eller i din boghandel.

Læs med dit barn

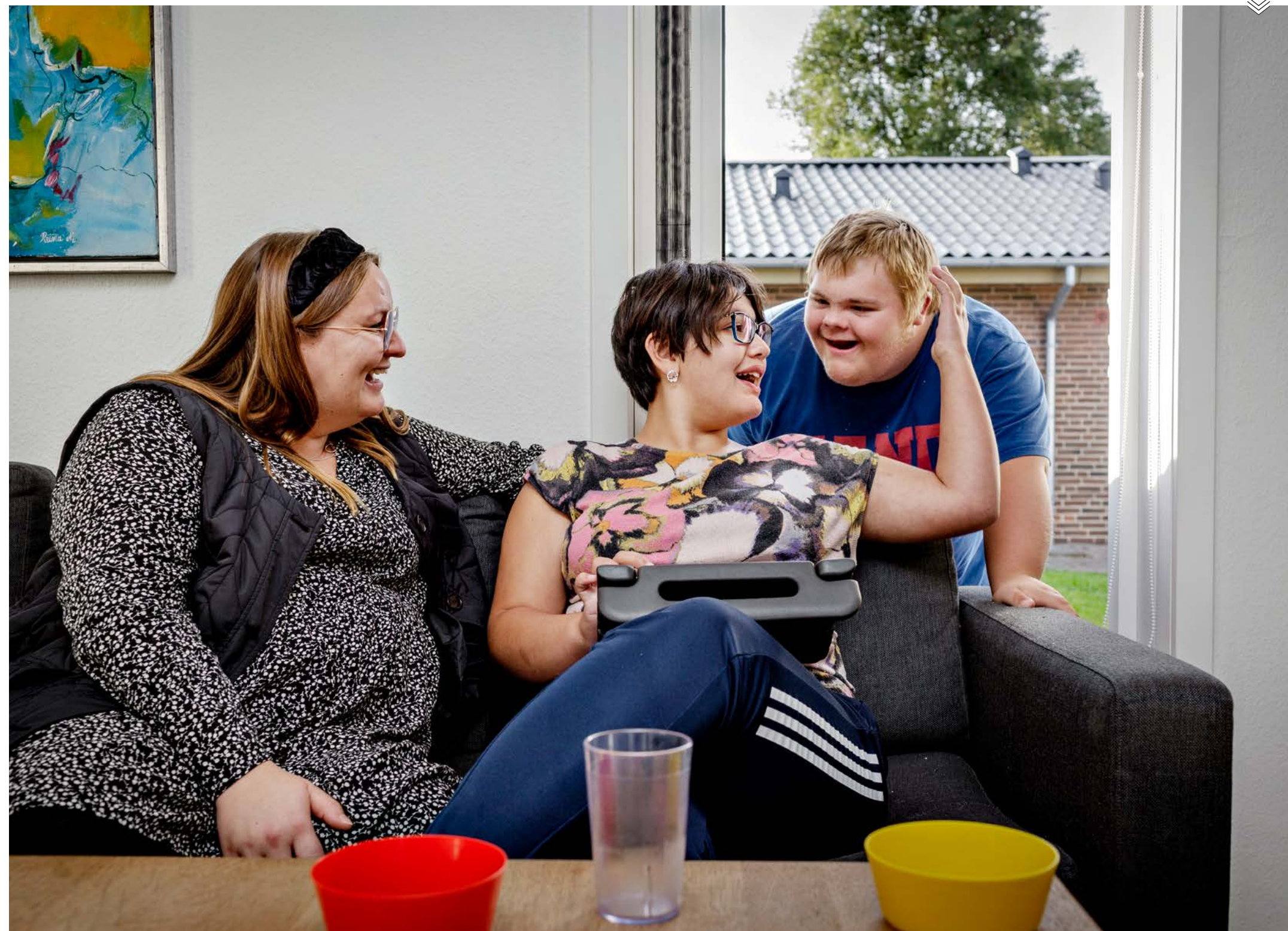

læs for livet.

Her skal man kunne være sig selv

Nye venskaber, indhold i fritiden og en accept af den person, man nu engang er. Sådan skal udbyttet gerne være for de børn, der kommer på fritidstilbuddet **Sommerfuglen i Ringkøbing-Skjern Kommune**. Stedet har fået sit navn, fordi der ikke findes to sommerfuglevinger med nøjagtig det samme mønster. Alle er lidt forskellige – ligesom børn. Og Sommerfuglens filosofi er, at alle børn skal mødes og anerkendes som netop deres individuelle person

TEKST
MARIA RØRBÆK
///
FOTO
ASTRID DALUM

Relationsarbejde

Sommerfuglen arbejder med begreberne vertikale og horisontale relationer. De vertikale relationer er fx mellem en voksen og et barn, mens de horisontale er mellem to jævnbyrdige og jævnaldrende. Socialpædagerne arbejder målrettet på at styrke de horisontale relationer, så de fx trækker sig lidt tilbage, når børnene selv får en god kontakt – som her, hvor Casper bliver tiltrukket af latteren fra sofaen, hvor socialpædagog Lisbeth Bloch Mathiesen (tv.) og Maria finder sjove frisurer til påklædningsdukkerne på iPad'en.

Sommerfugle i vinden

Sommerfuglen er et udvidet fritidstilbud i Ringkøbing-Skjern Kommune til børn med fysiske og psykiske funktionsnedsættelser. Det er oprettet efter § 84 i serviceloven, der forpligter kommunerne til at tilbyde aflastning til forældre med handicappede børn. Sommerfuglen har også et ferietilbud med plads til 12 børn ad gangen i alderen 6 til 18 år.

På Sommerfuglen har medarbejderne fokus på børnenes behov. Da tilbuddet officielt blev indviet i efteråret 2019, lød det i åbningstalen:

'Vi ser børnene som sommerfugle i vinden, hvor nogle flyver højere end andre, men alle flyver så godt, de kan. Vi ser dem alle hver især som forskellige, specielle og vidunderlige. Vores mål her på Sommerfuglen er at hjælpe dem alle med at udbrede deres vinger, give dem gode oplevelser med på vejen og lyst og mod på at flyve videre ud i livet.'

Medbestemmelse

Når man er ny på Sommerfuglen, får man altid lov til at bestemme, hvad der skal serveres den første dag. Senere kan man også på børnemøderne få indflydelse på menuen. – På Sommerfuglen er det et succeskriterie, hvis børnene får mod på at svare os lidt igen og fx sige, at de hellere vil have noget andet med i madpakken. Vi vil gerne udvikle deres selvbestemmelse, siger socialpædagog Lisbeth Bloch Mathiesen.

Ankomst

Det er meget forskelligt, hvor meget det enkelte barn er visiteret til at bruge Sommerfuglen. Nogle kommer hver anden weekend og flere døgn i løbet af ugen. Andre kommer fx kun en enkelt dag om måneden. På hverdage bliver børnene, der alle har fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser, hentet på skolen. Det er forskelligt, om de tager hjem efter aftensmaden eller overnatter og bliver afleveret i skole næste morgen.

Struktur

Når børnene er ankommet, bliver dagens program tydeliggjort. I dag er det nok med en fælles besked på tavlen i køkkenet. Andre dage har nogle af børnene brug for et meget mere udførligt program med piktogrammer. Der skal altid sættes tid af til en 'hjernepause', hvor børnene finder ro på deres eget værelse.

Spillefugle

Der er mange socialpædagogiske overvejelser i forbindelse med spil. Casper elsker at lave sjov, så taberen bliver drillet lidt – både når det er ham selv og en af de voksne. I hans tilfælde går socialpædagerne med på spøgen, og det kan være en god erfaring at lære, at livet går videre trods små nederlag som et tabt kortspil. Andre børn har mere behov for succesoplevelser, og så gælder det måske om at lade dem vinde.

Udeliv

Det kan være vidt forskelligt, hvad der motiverer til at deltage i en aktivitet som bål i haven. En vil gerne lægge brænde op og få gang i ilden. En anden har fokus på fællesskabet med de andre børn. Og en tredje er måske allermest motiveret ved udsigten til at få en sød skumfidus i munden. – For os gælder det om at være opmærksomme på, hvad der motiverer det enkelte barn, siger socialpædagog Lisbeth Bloch Mathiesen.

Medløb

Medarbejderne på Sommerfuglen gør meget ud af at følge med børnenes idéer. Her udviklede stenma-lingen sig til et juleprojekt – med julemusik og julenisser, selvom det var midt i september. Det, syntes drengene, var rigtig sjovt.

Tilknytning

Selvom flere børn på skift bruger det samme værelse, så én fx kommer hver tirsdag, mens en anden kommer hver onsdag, føler børnene, at det er deres eget værelse. Først når de er taget af sted, bliver deres personlige ting pakket væk – og stilles frem igen, næste gang de ankommer. Nogle børn har brug for, at alt er genskabt på nøjagtig samme måde som sidst, så socialpædagogerne bruger fx billedokumentation til at sætte bamsen tilbage på samme plads.

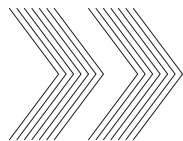
Forskellighed

Børnene på Sommerfuglen har vidt forskellige diagnoser som fx synshandicap, nedsat hørelse, autisme og udviklingshæmning. Der bliver selvfølgelig taget hensyn til det enkelte barns handicap, men fokus er på personlighed og interesser, og ofte kan børn med vidt forskellige handicaps udvikle fine venskaber. De lærer også at tage hensyn til hinandens forskelligheder. Her er det socialpædagogen Lisbeth Bloch Mathiesen, der får en svingom med Marie til tonerne fra en spille-bamse.

Afskærmning

Socialpædagogerne på Sommerfuglen arbejder meget med at skabe rum i rummet og lave mindre opdelinger, så en gruppe børn som her kan være med i haven, samtidig med at de er afskærmet i et telt. På den måde er der mulighed for at trække sig lidt uden at trække sig helt væk. Eller, som de siger på Sommerfuglen: at være perifert deltagende.

Min praksiserfaring giver mig troværdighed

TEKST ULLA ABILDTRUP /// FOTO SØREN KJELDGAARD

Hvad er din baggrund?

Jeg er uddannet pædagog og har i mere end 20 år arbejdet inden for det socialpædagogiske område. I mange af årene var jeg praktiker og havde direkte borgerkontakt – men i dag er jeg pædagogisk konsulent i Region Midtjylland. Jeg løser både vejlednings-, rådgivnings- og undervisningsopgaver, og jeg er helt sikker på, at alle mine år med direkte borgersamarbejde gør mig mere troværdig og autentisk som konsulent.

Hvad fik dig til at tage springet?

For over syv år siden tog jeg en uddannelse som seksualvejleder, og i den forbindelse gjorde jeg mig mange tanker om formidlingsdelen. Jeg tænkte på, hvordan det ville være, når jeg skulle komme med hypoteser om, hvad borgernes adfærd kunne være et udtryk for, og faglige bud på, hvordan medarbejderne skulle arbejde videre efter mit oplæg eller vejledning. Det var en ny arbejdsopgave, hvor jeg fagligt skulle stå rigtig meget på tæer – og hvor jeg skulle opbygge noget erfaring for at undgå, at jeg blev nervøs, hver gang alles blikke var rettet mod mig.

Hvad brugte du de erfaringer til?

Jeg fortsatte nogle år som socialpædagog med direkte borgerkontakt, samtidig med at jeg havde vejledningsopgaver inden for både det kommunale, private og regionale regi. Men så en dag i maj 2018 opfordrede en tidligere kollega mig til at søge stillingen som pædagogisk konsulent i Specialområde Autisme. Jeg var i tvivl. Skulle jeg fortsætte som hidtil, eller skulle

Ann-Marie Lehnkov
42 år

2018

Ansæt som pædagogisk konsulent i Specialområde Autisme/SAU i Region Midtjylland

2017

Socialpædagog og ressourceperson i dagbeskæftigelsen i Vejle Kommune

2016

Bibeskæftigelse som seksualvejleder

2008

Socialpædagog i Specialområde Autisme/SAU

2001

Socialpædagog ved Bo-Vejle

2001

Uddannet pædagog fra Jelling Pædagogseminarium

Anden uddannelse: KRAP, autismepilotuddannelsen og seksualvejleder

jeg satse på at blive konsulent på fuld tid? Det nye job ville give mig større erfaring inden for det rådgivende, og det havde jeg lyst til, så jeg endte med at søge stillingen.

Hvordan var det at tage springet?

Jeg havde det meget ambivalent. På den ene side var jeg superglad og havde lyst til at råbe nyheden ud. På den anden side tvivlede jeg på, om jeg var kvalificeret til stillingen, og jeg fortalte det ikke til ret mange. Sæt nu, at nogen tænkte, 'du skal ikke tro, at du er mere end andre'. De tanker handlede nok mest om en ydmyghed over for opgaven. Som konsulent ved jeg jo ikke altid bedst eller kan komme med en hurtig løsning, jeg kan blot belyse nogle stier, man kan prøve at gå ned ad. Jeg har kæmpe respekt for de medarbejdere, der har det direkte møde med borgerne.

Hvad gjorde du for at tackle din bekymring?

Jeg allierede mig med en god arbejdsrelation, som var interesseret i at få mig ansat i sin organisation. Vi indgik den aftale, at hvis jeg opdagede, at jeg var kommet på for dybt vand, skulle hun smide en redningskrans til mig.

Hvad er dit råd til andre?

Det er en helt anden måde at være socialpædagog på, når man går fra at være den, der har ansvaret i forhold til opgaveløsningen, til at have en rolle som konsulent. Skiftet har været svært, men mit råd til andre er, at de skal tage springet, uanset hvad de står over for. Så længe de er nysgerrige og har lysten til at lære, kan det ikke gå helt galt. ×

Socialpædagog og praktiker

Pædagogisk konsulent

Ann-Marie Lehnkov tog springet fra direkte borgerkontakt til pædagogisk konsulent på fuld tid.

Job- og karriererådgivningen tilbyder gode råd og sparring til dig, der overvejer at skifte spor.
Ring mandag kl. 14 til 17 på 7248 6060
eller bestil tid til en samtale på 7248 6000

FOTO: TOR BIRK TRADS

Jonas Kollerup Krogsgaard er daglig af leder botilbuddet Dannebrogsgade under Specialområde Autisme, hvor han sørger for at støtte medarbejderne i at holde blikket på fagligheden.

Mit faglige fokus

JEG ER MINE MEDARBEJDERES FAGLIGE BALLAST

Hvad er dit faglige fokus?

Jeg hjælper medarbejderne med at håndtere svære situationer følelsesmæssigt og holde snakken faglig. Som leder bliver jeg ikke i samme grad påvirket af den intensitet, der kan være i situationer med borgere, så min opgave er at udvise omsorg og støtte medarbejderen i, at hun gør det rette. Sammen gennemgår vi de episoder eller pædagogiske dilemmaer, som kan opstå i løbet af hverdagen.

Beskriv, hvordan din faglighed gør en forskel.

Nogle af vores beboere vejer langt under det normale og afviser alligevel at spise, og nogle gange giver de medarbejderen skylden og siger fx: 'Du kommer alt for meget salt på maden.' Det, der var rigtigt i går, er forkert i dag, og det er en af beboernes måder at finde udveje på og en del af sygdomsbilledet. Her kan jeg støtte medarbejderen i at blive ved med at forsøge at motivere beboeren til at spise ved at tale om de mål, som han har i sit eget liv.

Hvorfor griber du situationen an, som du gør?

For at være professionel skal du være tryk, og for at være tryk skal du være professionel. Når en medarbejder kommer til mig, tager vi først en uformel og reflekterende samtale, hvor vi sammen dykker ned i den umiddelbare oplevelse. Vi tager altid udgangspunkt i vores faglige fundament – vores autismeforståelse, menneskesyn, tilgange og de metoder, vi anvender.

Hørt!

Som socialpædagog er man god til at se sammenhængen i tingene – og det trækker jeg på, når jeg fx skal gøre ting, der kommer oppefra eller udefra, håndgribeligt i hverdagen for medarbejderne.

Som socialpædagog og som leder for medarbejdere, der er socialpædagoger, har jeg jo indsigten i, hvad det er for en hverdag, de har – for den hverdag har jeg selv haft. Det giver rigtig god mening.

— **Lotte Petersen**, en del af ledelsesteamet i Sociale Indsatser, Rødovre Kommune

	MÅL	
👣		🕒

Øjeblikket

Jeg elsker at være socialpædagog og derigennem være med til at gøre en forskel for de mennesker, jeg arbejder med. Som fx vores alderspræsident på bostedet (78 år). Hun ønskede at deltage i Royal Run, da det løb af stablen landet over. At se hende være så stolt af sig selv, da hun kom i mål, varmer mit hjerte. Vi havde en dejlig dag sammen og blev kun mødt med åbne arme og en masse hej i Odense.

— **Dorthe Dvinge**, socialpædagog – på #socialpædagog